

Van de redactie

De landbouwtransitie is allang ingezet

Het moet anders in de landbouw, dat is al lang bekend. In de afgelopen decennia hebben de Nederlandse overheid, de boeren en de agrobusiness er veel aan gedaan om de stikstofuitstoot binnen de Europese perken te houden, maar ook om intussen zo intensief mogelijk te kunnen blijven boeren. Een kwestie van kool-en-geitenpaadjes dus. Met heel veel extra regeltjes en administratie voor de boeren. Die worden er gék van.

Het resultaat is een ongekend, steeds verdergaand verlies van biodiversiteit, vooral in het agrarisch gebied. Het kabinet valt, er komen nieuwe verkiezingen en weer moeten dringende kwesties als biodiversiteit en klimaat wachten. Nog steeds wordt er alleen maar gepraat, en lijkt het of niets verandert – ook om gek van te worden!

Toch gebeurt er wel iets. De transitie van de landbouw is allang begonnen. Bijna iedereen weet inmiddels dat het anders moet. En de verandering wordt steeds beter zichtbaar: boerenvakbladen publiceren over duurzaamheid. Adviesbureaus bieden ecologische workshops en consultancy aan. Boeren gaan kijken bij natuurinclusief werkende burens. Inmiddels geeft zelfs de WUR toe dat biologische landbouw gunstig is voor de natuur en

de biodiversiteit. Het assortiment aan biologische producten in de supermarkten wordt groter. En banken lijken schoorvoetend in de transitie mee te denken en te financieren.

In een transitie zijn praktijkvoorbeelden nodig die laten zien dat het kán. Biologische en diervriendelijke boeren, jonge boeren, soms als zijinstromers, doen dat. Nieuwe spelers en niet-gevestigde belangen in de landbouw zoals Land van Ons. Verzameld in de groep '**Groenboerenplan**' blijven de biologische boeren praten met politiek en overheid over het voedselsysteem van morgen.

De landbouw verduurzaamt dus wel degelijk. Maar het kan een stuk sneller, en dat moet ook! Nederland is het enige Europese land dat niet direct de biologische landbouw stimuleert met Europees geld uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Wij zijn het slechtste biologische landbouwkind uit de EU-klas. De demissionaire regering trapt deze hete aardappel nog weer een stuk naar de toekomst. Samen met andere partijen zinnen we op mogelijkheden de landbouwtransitie verder te versnellen. Wordt vervolgd!

Zie ook de **Land van Ons-reactie** op het klappen van het Landbouwakkoord.

PS: In augustus verschijnt er geen Landscoop. Begin september verschijnt de volgende editie weer in je mailbox.

Van onze coöperatie

Klankbordgroep voor bestuur

Tijdens de ALV dit voorjaar heeft het bestuur aangekondigd een klankbordgroep met deelnemers te vormen die meedenkt over het beleid van Land van Ons. Die groep is er inmiddels. Negen deelnemers zouden vorige week hun eerste bijeenkomst hebben met hoofdthema de doorontwikkeling van de vrijwilligersorganisatie. Helaas werd die vanwege de storm afgelast. Andere thema's waar de komende tijd

over wordt nagedacht zijn *integratie IT-systemen, aanpassing statuten, ledengroei, strategie en doelstellingen tot en met 2025.*

Naast de 9 leden van de klankbordgroep zijn steeds dossierverantwoordelijke bestuursleden en inhoudsdeskundige vrijwilligers aanwezig. We houden je van hun bevindingen en voorstellen op de hoogte.

Instemming aankoop perceel Houten

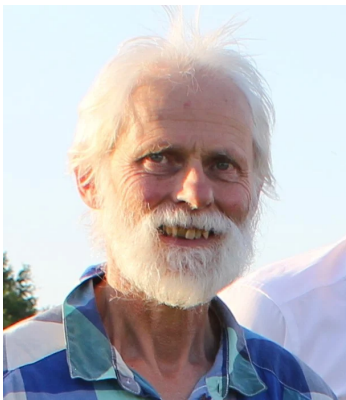
Het ons gelukt om ook in de provincie Utrecht een perceel te vinden en aan te kopen. En inmiddels heeft 97,8 procent van de 4216 deelnemers die daar hun stem over uitbrachten, daarmee ingestemd.

De 18,6 hectare akker-en weidegrond wordt nu nog intensief beheerd. Het perceel ligt pal achter Kasteel Heemstede, naast de A27 en de Nieuwegeinse Golfclub (d.w.z. tussen Utrecht, Houten en Nieuwegein). Het betreft een gezamenlijke aankoop met een investeerder. Land van Ons heeft 100% van het gebruik en 50% eigendom en behoudt bestemming als landbouw. In de toekomst willen we landschapselementen toevoegen om het gebied tot één natuurlijk landschap te maken met in achtneming van de rijke geschiedenis van deze gronden. Bram Eigenhuis is inmiddels als kwartiermaker aan de slag met de samenstelling van een perceelteam.

Duurzame 30 in Noord Nederland

Publieksprijs voor Land van Ons

Landbouw speelde een hoofdrol tijdens de tweede editie van de **Duurzame Dertig in Noord-Nederland**. Webshop De Streekboer kreeg de hoofdprijs van de vakjury. Het publiek koos echter in meerderheid voor de inspanningen van Land van Ons, met name op en rond het perceel Bakkeveen! Krantenlezers uit Noord-Nederland zijn er duidelijk enthousiast over: van de ruim 8300 uitgebrachte publieksstemmen was bijna 21 procent voor Land van Ons. Daar is een prijs van 25.000 euro mee gemoeid, te besteden aan advertenties in de nieuws- en dagbladen van Mediahuis Noord. [Lees](#)

Eén van ons

Frank van den Haak in Zutphen

Liefde en zorg voor de natuur is van jongs af de rode draad in mijn leven. Mijn grootmoeder overhoorde mij over de planten in haar tuin, mijn grootvader liet mij vogels door de kijker zien, mijn puberteit bracht ik door bij de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN), ik studeerde biologie, werkte in een natuurvoedingswinkel, verdiende daarna mijn brood met natuureducatie en eindigde mijn carrière als beleidsmedewerker duurzaamheid. Ondertussen ben ik

66 en ik woon nu 5 jaar in Zutphen. Mijn dagen zijn goed gevuld, onder andere als secretaris van perceelteam Empe.

Als je niet in kringlopen denkt, zit je op een doodlopende weg. In Den Haag bedenken ze van alles om die doodlopende weg te verlengen, zwart-wit gezegd. Dus toen Land van Ons liet zien hoe het anders kan, wilde ik graag iets bijdragen. Vanuit het perceelteam is veel te doen. Naast mijn secretariële bijdrage rolde ik met mijn natuurkennis ook meteen in de monitoring. Verder heb ik als landschapsecoloog het ontwikkelen van de houtsingel een beetje op mijn schouders genomen. Lopend over onze percelen tel ik vogels en planten, verwijder ik rommel en exoten en regel ik van alles rondom de houtsingel.

Daarnaast vind ik het erg mooi om met ons team(pje) van zeer betrokken mensen aan een fantastisch project te werken. Wij lopen als beginnelingen tegen van alles op en springen af en toe in het diepe. Daarbij lopen we averij op, maar we komen nog steeds vooruit! Om een mooie planeet door te kunnen geven moet je in principe net zoveel aan de natuur geven als je er aan onttrekt. Dat is het makkelijkst door niet zo veel te nemen. Ik fiets en trein veel, vlieg niet en rijd spaarzaam auto, voed mij met ecologische producten, doe regelmatig oefeningen om mezelf geestelijk en lichamelijk fit te houden, doe een trui aan als ik het koud krijg, e.d. Dat bevalt me best en kan ik iedereen aanraden.

Achter grond

Buiten gewoon groen

In deze Landscoop richten we ons wat specifiekier op flora, oftewel planten en gewassen. Hieronder twee artikelen daarover. In zijn column in vakblad *Vee&Gewas* schrijft onze boer Howard Koster over de mitsen en maren van onkruid, of beter gezegd **bijkruid**.

De waardevolle paardenbloem

Onze blogster Elka Le Mair verdiept zich in de waarde van de paardenbloem. Een veelzijdige plant, niet voor niets onderdeel van ons logo en in de race voor 'nationale bloem'. Menig boer heeft een haat-liefdeverhouding met deze plant. [Lees](#)

Korte keten

Nieuwe recepten in de webshop

Wat kun je met boekweit en huttentutolie in de keuken? Vind inspiratie in de receptenrubriek van de webshop, die onlangs is aangevuld met recepten voor onder andere: boekweitgnocchi en -melk, huttentut-mayonaise en hummus.

Ideeën voor nieuwe producten?

Ons team zoekt continu inspirerende ideeën voor nieuwe producten die we kunnen maken van onze oogsten:

boekweit, spelt, tarwe, huttentut en straks bonen. [Mail](#) ons je idee!

De komende tijd zijn er diverse [markten](#) waar Land van Ons met een kraam aanwezig is. Een mooie gelegenheid om producten van Land van Ons te kopen!

Nieuwe verzendpartner

Na 3 jaar stoppen we geleidelijk met de diensten van Homerr en Fietskoeriers. We krijgen te veel klachten over Homerr: het duurt lang voordat pakketten opgehaald worden en pakketten zijn nogal eens onvindbaar. Over Fietskoeriers krijgen we ook klachten: pakketten worden om onduidelijke redenen geretourneerd. Wat ook meespeelt: Fietskoeriers bezorgt naar eigen zeggen slechts 15-25% van de pakketten daadwerkelijk met de fiets, de rest doet DHL. Bovendien zou het tarief 10% moeten stijgen. Redenen genoeg om naar een betere bezorgdienst te zoeken.

Die hebben we gevonden in DHL. Volgens onderzoek is DHL de groenste vervoerder in Nederland, met grotendeels elektrisch vervoer en ook fietsvervoer in steden. Tevens bieden ze ons op termijn de mogelijkheid twee of drie keer per week de pakketten op te halen. Hierdoor heb jij je bestelling van de webshop eerder in huis. En als je een account hebt bij DHL dan kun je je pakket op een afhaallocatie laten afleveren.

De overgang zal vast niet geheel vlekkeloos verlopen, maar we verwachten binnenkort een betere bezorgservice te kunnen bieden.

Onze percelen

Land van Ons beheert op dit moment 17 percelen verspreid over bijna alle provincies. Bekijk het [kaartje op de website](#) voor info.

Friesland: Triemen, Kollumerzwaag en Bakkeveen

Groningen: Onnen

Drenthe: Hooghalen

Noord-Holland: Oudendijk

Utrecht: Houten

Overijssel: Lettele en Hasselt

Gelderland: Millingen, Empe en Ede

Zuid-Holland: Oud Ade, Wassenaar en Strijen

Noord-Brabant: Halsteren

Zeeland: Kruiningen

Onnen

Kom quinoa kijken

Op de Onneresch is dit jaar voor het eerst quinoa (gierstmelde) gezaaid. Alweer zo'n oud gewas, ditmaal oorspronkelijk afkomstig uit de Andes, dat het in Nederland ook prima doet. Het is hier al langer bekend, maar verdient populariteit in bredere kring. Je gebruikt het als vervanging voor rijst of pasta. Quinoa barst, net als boekweit, van de eiwitten en vezels, en bevat belangrijke mineralen. Op de es staan de bloemen nu in knop in gekke, torenachtige structuren die lijken op minuscule broccolirosjes, waar veel lieveheersbeestjes op afkomen.

Tijdens de Open Perceeldag op 15 juli zal de quinoa in volle bloei te zien zijn. Komt dat zien, **meld je aan**.

Wassenaar

Hulp gevraagd op 22 juli

In januari 2023 selecteerden we pachters Erwin de Jong en Marlijn Nauta voor ons perceel in Wassenaar. Kenmerkend voor hun aanpak: actief bouwen aan een gemeenschap rond hun tuin, een natuurinclusieve en regeneratieve tuin. Erwin teelt inmiddels met hulp van vrijwilligers aardappelen en uien op het oude bollenland. Met enthousiasme poten, planten en wieden zij. Met de aanstaande overdracht van het kwekerijgedeelte en de

loods staan we voor een grote klus. De oude huurder laat enkele tienduizenden biologische fruitplanten in pot achter. Zij krijgen een nieuwe bestemming. Daarvoor vragen we je hulp op 22 juli aanstaande van 10:00 uur tot 16:00 uur (vanaf 9:30 inloop + koffie). We gaan met een grote groep vrijwilligers selecteren, opruimen en sorteren. Zie voor info en aanmelding **hier**. En we kunnen alvast verklappen: de vrijwilligers krijgen naast een zinvol bestede zomerse dag enkele planten naar keuze mee naar huis.

Halsteren

Eerste (rust)jaar

Biologisch-dynamische Tuinderij De Kromme Lepel van Peet en Elza de Krom in Bergen op Zoom heeft dit perceel van ruim 7 hectare nu een jaar in beheer. De helft van de grond is ingezaaid met groenbemesters in de vorm van bloemen en de andere helft met groenten. Dit om de biodiversiteit te waarborgen en het land op een natuurlijke manier te voeden. **Lees** meer over dit perceel en De Kromme Lepel op de nieuwssite *GroentenNieuws*.

Empe

Podcast over appelfider en stieren begeleiden

In Empe gebeurt het allemaal, beluister dat in deze recente podcast. Hierin vertellen Hans Nieuwenburg, eigenaar van een biologisch gemengd bedrijf en boerderijwinkel, en de biologisch appelteler en cidermaker Marin van Sprang aan Marja van Berkel en Allard Ammelink hun boeiende **verhaal**.

Oud Ade

Hoger waterpeil voor gezond veen

In de Vrouwe Vennepolder laten we het grondwaterpeil gestaag stijgen. Zo krijgt de bodem de kans om te herstellen van eeuwenlange uitputting. Met dammen en een nieuwe sloot moet de polder het regenwater gaan vasthouden, opdat de grond het als een spons op kan nemen. Een hoger grondwaterpeil heeft tal van voordelen,

legt perceelbeheerder Louis van der Meché uit. Om te beginnen gaat het de verzilting tegen, een groot probleem in deze streek. Een natte bodem drukt de zoutwatertong weer omlaag. Nog belangrijker is dat nat veen geen kooldioxide (CO₂) uitstoot. Wetenschappers becijferden onlangs dat veen, nog geen 3 procent van het landoppervlak op aarde, 30 procent van de bodemkoolstof vasthoudt. En als het veen verdroogt (oxideert) gaat dat allemaal als CO₂ de lucht in. Verder remt waterpeilverhoging de bodemdaling, doordat het veen niet verder inklinkt.

Dit herstel is een zaak van lange adem. 'We gaan het waterpeil heel voorzichtig omhoog brengen,' legt Van der Meché uit. 'Twee à drie centimeter per jaar, maximaal.'

Dat proces wordt zorgvuldig gemonitord door het Polderlab, een samenwerkingsverband met o.a. de Universiteit Leiden. Ook wordt er op gelet of er bij de vernatting niet te veel methaan vrijkomt, een nog sterker broeikasgas dan CO₂.

'Het is pionieren,' zegt Van der Meché, 'en het overgangstraject is lastig. Maar met een vernatte polder ga je naar een heel ander en duurzamer landbouwmodel toe. Dat begint allemaal met het water.' **Lees** meer.

Hoe doen wij dat?

Wat doet een perceelteam?

Zodra er sprake is van een nieuw perceel stellen we een kwartiermaker aan, zoals nu voor perceel Houten, die onder andere een perceelteam probeert samen te stellen. De perceelcoördinator is de spil en organisator van zo'n team. Daarnaast is er een fotograaf/filmer, een correspondent voor communicatie en pers, een beheerder van sociale media-accounts (de online verhalenverteller) en een omgevingsmanager die (met de

coördinator) contact onderhoudt met de vele bij natuur, milieu en landbouw betrokken partijen in de streek. Ook is er idealiter een (amateur-) bioloog of ecooloog die de ontwikkeling van de biodiversiteit op het perceel monitort. Soms wordt ook een secretaris aangesteld. Lees meer over de vrijwillige **teamrollen**.

Een perceelteam is verantwoordelijk voor:

- de bekendheid en betrokkenheid vergroten in de regio rond het perceel. Denk aan open dagen en bekendheid via sociale media en stukjes in lokale kranten
- uitwerken en uitvoering van het beheerplan in samenwerking met het landelijke team beheer en ontwikkeling en in nauwe samenwerking met de boer/pachter
- uitvoeren van benodigde werkzaamheden ter ondersteuning van de boer/pachter
- organiseren van benodigde menskracht en deskundigheid
- mede bewaken dat het beheer leidt tot toename van de biodiversiteit
- monitoring van de biodiversiteit.

Wat kan ik doen?

Vrijwilliger voor perceelteam Houten?

Nu de leden groen licht hebben gegeven voor de aankoop van een perceel bij Houten, willen we het perceelteam gaan samenstellen (zie hierboven). Woon je in de buurt of heb je iets met het perceel, meld je dan aan. Een goede fotograaf/filmer heeft dat al gedaan. Behalve voor de vaste **teamrollen** zoeken we ook vrijwilligers die een paar keer per jaar de handen uit de mouwen willen steken met bijvoorbeeld Jacobkruiskruid steken of het organiseren van een open dag. Enthousiast geworden? Stuur dan een

reactie naar kwartiermaker Bram Eigenhuis.

Nog 2 vacatures perceelteam Kruiningen

Het perceelteam Kruiningen is bijna compleet, maar is nog op zoek naar een (amateur) **veldonderzoeker/ecoloog** met kennis van landbouw (gemiddeld 4 uur per week). In deze rol werk je nauw samen met de ervaren (landschaps)ecoloog in ons team.

Daarnaast zoeken wij nog een **social media specialist/online verhalenverteller** (1 à 2 uur per week) voor het inspireren van de Zeeuwen rondom Kruiningen. Voor deze rol hoeft je niet dicht bij het perceel te wonen. **Mail** je vragen of sollicitatie.

Webcare held(in)

Voor het team dat zich bezighoudt met de social media zoeken wij een webcare-held(in). In deze rol ben je de schakel tussen onze LinkedIn-, Facebook-, Insta- en Twitter-communities en de verschillende kennisteams binnen Land van Ons. Je kunt deze rol flexibel invullen op momenten die jou het beste schikken waarbij het wel weer belangrijk is dat er snel en adequaat wordt gereageerd. **Meer informatie**

m2 cadeau geven

zelf m2 land kopen

De komende maanden kun je op bezoek bij de volgende percelen:

15 juli Onneresch

2 september De Biesterhof (Millingen)

1 oktober Oud Ade

Land van Ons wil een kentering bewerkstelligen in het uitputten van grond en het verdwijnen van plantaardig en dierlijk leven uit ons landschap. Dit doen we in het besef dat ons land en onze grond letterlijk de bodem is onder ons bestaan, en daarmee een tegenwicht en rustpunt is in ons hectische en op economische groei gerichte bestaan. Door het verwerven en daarna behouden van het juridische eigenaarschap van (landbouw)grond realiseren we een langjarige en daarmee duurzame aanpak.

Bijdragen van: Janneke Hoekstra, Thomas Landman, Elka Le Mair, Howard Koster, Bas van Goor, Saskia Goedheer, Dorothée Wortelboer, Joost van Egmond, Eddo Velders, Philippe Terheggen, Marja van Berkel

Beeld: Jan Peters, Gert Spierenburg, Reddogs

Coverfoto: Ingrid Schenk

Redactie: Steven Berendsen, Lara Knezevic (beeld), Caroline de Roos, Flip Schrameijer en Herman Verschuren.

Op de website vertellen deelnemers over hun **motivatie** om zich bij Land van Ons aan te sluiten.

Deze nieuwsbrief verschijnt rond de 15e van elke maand. Copyright © 2023 Land van Ons.

Aan deze e-mail kunnen geen rechten worden ontleend. Je ontvangt deze e-mail omdat je hebt aangegeven deze te willen ontvangen. Heb je geen interesse meer?

[> Schrijf je hier uit](#)

